

دستورالعمل نحوه آنکالی پزشکان در بیمارستان های کشور

معاونت درمان

بامشارکت معاونت توسعه مدیریت و منابع

بهار ۹۸

مقدمه و اهمیت موضوع:

با توجه به لزوم به روز رسانی دستورالعمل آنکالی پزشکان و در راستای عدالت محوری و توجه ویژه به اسناد بالادستی مانند برنامه ششم توسعه و برنامه های گام دوم انقلاب اسلامی و نیز ماده ۸۷ آیین نامه اداری و استخدامی کارکنان غیر هیات علمی و ماده ۳ آیین نامه اداری و استخدامی اعضای هیات علمی، به منظور ایجاد دسترسی عادلانه به خدمات درمانی با کیفیت و تامین زنجیره خدمات تخصصی و فوق تخصصی به خصوص در ساعات غیر اداری و ایام تعطیلات، دستورالعمل نحوه آنکالی پزشکان متخصص در بیمارستان های کشور با مشارکت حوزه های مرتبط، به شرح زیر مورد بازبینی قرار گرفت.

تعاریف:

بیمارستان: به تمامی مراکز درمانی که خدمات اورژانس و بستری ارائه می دهند، به اختصار بیمارستان گفته می شود.

پزشک اورژانس: پزشک عمومی یا متخصصی است که برابر برنامه تنظیمی در بخش اورژانس بیمارستان به صورت شبانه روزی به ارائه خدمات تشخیصی و درمانی می پردازد.

پزشک متخصص مقیم بیمارستان: پزشک متخصصی است که در تمام طول ساعات مقرر برای کشیک (در خارج از ساعات اداری و روزهای تعطیل) در بیمارستان حضور داشته و انجام وظیفه می نماید.

پزشک آنکال: پزشک متخصصی است که در ساعات کشیک (در خارج از ساعات اداری و روزهای تعطیل) قابل دسترسی و احضار به بیمارستان می باشد.

مشاوره درمانی: استفاده و بهره گیری پزشک از نقطه نظرات و ایده های تخصصی یا فوق تخصصی یک یا چند متخصص دیگر طی فرایند تشخیص، درمان و بازتوانی بیمار می باشد.

بیمار اورژانس: به بیماری گفته می شود که به تشخیص پزشک اورژانس نیاز به ویزیت و رسیدگی فوری برای دریافت خدمات تشخیصی، درمانی و توانبخشی داشته باشد.

ستاد هدایت و اطلاع رسانی دانشگاه/ دانشکده: ستادی است متشکل از کارشناسان درمانی که در حوزه درمان یا ریاست دانشگاه/ دانشکده ها فعال می باشند و وظیفه هماهنگی بین مراکز ارائه کننده خدمات درمانی را از طریق سامانه های موجود در وزارت متبوع (MCMC)، به صورت شبانه روزی در حوزه تحت پوشش دانشگاه / دانشکده ها بر عهده دارند.

فرایند آنکالی پزشکان:

در بیمارستان های غیر آموزشی، پس از ویزیت بیمار توسط پزشک اورژانس، شرایط بیماران بستری اورژانسی می بایست به اطلاع پزشک آنکال برسد، و پزشک آنکال می تواند تا زمان رسیدن خود بر بالین بیمار، با دستورات شفاهی، در خصوص اقدامات تشخیصی و درمانی، پزشک اورژانس را راهنمایی نماید. پزشک آنکال باید در جریان تمامی مسائل درمانی بیماران اورژانس سرویس تخصصی مربوطه که در ساعات کشیک به مرکز درمانی مراجعه کردند و یا بیمارانی که بدحال می شوند قرار گیرد. مسئول گزارش صبحگاهی صبح روز بعد (قبل از تغییر شیفت آنکالی) پزشک آنکال خواهد بود. بدیهی است در صورت طولانی شدن روند درمان و عدم تعیین سرویس نهایی بیمار، پزشک آنکال مکلف است اطلاعات لازم و مستند را به پزشک آنکال شیفت بعد انتقال دهد.

در بیمارستان های آموزشی دارای دستیار تخصصی، پس از ویزیت بیمار توسط دستیار مقیم، شرایط بیماران بستری اورژانسی باید به اطلاع پزشک آنکال برسد و پزشک آنکال می تواند با دستورات شفاهی، دستیار تخصصی بیمارستان را راهنمایی نماید.

در بیمارستانهای آموزشی پزشک متخصص آنکال موظف است همه بیماران بخش اورژانس مرتبط با سرویس تخصصی را حداقل یک نوبت به صورت آموزشی به اتفاق فراگیران مربوطه راند نماید.

در مراکز آموزشی که دارای دستیار فوق تخصصی می باشند، دستیار فوق تخصصی می تواند به عنوان **first call** و عضو هیات علمی به عنوان **second call** معرفی گردد. در این شرایط مسئولیت معرفی بیمار به سرویس تخصصی مربوطه با عضو هیئت علمی بخش یا دستیار فوق تخصصی خواهد بود.

چنانچه مشاوره با سایر گروه های تخصصی یا فوق تخصصی لازم باشد که نیازمند حضور عضو هیات علمی آنکال گروه تخصصی دیگر باشد، لازم است عضو هیات علمی آنکال گروهی که بیمار در آن بخش بستری است، حضور فیزیکی داشته باشد و تماس دستیار تخصصی گروه جهت این امر اکتفا نخواهد کرد، مگر مواردی که بنا به تشخیص دستیار ارشد تخصصی یا فوق تخصصی مربوطه، تاخیر در حضور بلافاصل هیات علمی به دلیل مشکلات همراه، منجر به ایجاد ضایعات جبران نشدنی برای بیمار می گردد.

در بیمارستان های دارای پزشک متخصص مقیم، تمامی بیماران بستری اورژانسی سرویس مربوطه توسط ایشان ویزیت و تمامی اقدامات تشخیصی و درمانی با نظر پزشک مقیم انجام می شود.

محدوده زمانی حضور پزشکان آنکال:

پزشکان آنکال در صورت لزوم بنا به نوع تخصص باید در زمان مقرر مطابق تقسیم بندی سه گانه زیر در مرکز درمانی حضور پیدا کنند. بدیهی است که موقعیت جغرافیایی و یا زمانی نمی تواند توجیه کننده تاخیر پزشک آنکال مربوطه باشد. لازم است زمان تماس با پزشک آنکال، توسط سوپروایزر وقت بیمارستان ثبت گردد. لازم به ذکر است، مسئولیت بیمار در تمام شیفت آنکالی با پزشک آنکال می باشد.

• حضور Emergent:

در صورت درخواست ویزیت Emergent از هر سرویس تخصصی، پزشک آنکال مورد فراخوان می بایست ظرف مدت ۳۰ دقیقه بر بالین بیمار حاضر گردد.

• حضور Urgent:

در صورت درخواست ویزیت Urgent از هر سرویس تخصصی، پزشک آنکال مورد فراخوان می بایست حداکثر ظرف مدت ۲ ساعت بر بالین بیمار حاضر گردد.

• حضور Non Urgent:

در صورت درخواست ویزیت Non Urgent از هر سرویس تخصصی من جمله پزشک اورژانس، پزشک آنکال مورد فراخوان می بایست ظرف مدت ۴ ساعت بر بالین بیمار حاضر گردد و سایر فرایندهای ارائه خدمات به بیمار از جمله انتقال به بخش نباید منوط به انجام آن گردد.

پزشک اورژانس موظف است تمامی بیماران اورژانس بستری شده را با ثبت نمودن ساعت به اطلاع پزشک آنکال برساند. از این ساعت مسئولیت بیمار بر عهده پزشک آنکال است که دستورات لازم را به پزشک اورژانس می دهد.

تبصره: بدیهی است که در مورد هر رشته، اورژانس های حیاتی که نیاز به حضور بلادرنگ متخصص آنکال مربوطه دارد در صورت درخواست حضور، باید پزشک آنکال هر چه سریعتر و بلادرنگ در مرکز درمانی حضور یابد.

در مواردی که پزشک آنکال توسط پزشک متخصص دیگر به مشاوره درمانی Emergent فراخوانده می شود، پزشک آنکال موظف است حداکثر به فاصله زمانی نیم ساعت بر بالین بیمار حضور یابد و نظر خود را ارائه دهد ولی مسئولیت بیمار بر عهده پزشک معالج اولیه بوده و اجرای نظرات پزشک مشاور فقط با تایید پزشک معالج اولیه قابل انجام است.

تبصره: در مواردیکه زمانهای اعلام شده توسط پزشکان آنکال رعایت نگردد مراتب به رئیس بخش مربوطه اطلاع داده شود و اقدامات بعدی صورت پذیرد.

ملزومات پوشش آنکالی در بیمارستان ها:

در هر شهر دارای بیمارستان های متعدد، حداقل در یکی از بیمارستان های آن شهر، باید ارائه خدمت شبانه روزی حداقل در ۴ رشته پایه فراهم باشد و به تبع آن برنامه پزشک آنکال داشته باشد و هیچ بیمار اورژانس نباید به علت نداشتن پزشک آنکال از دریافت خدمات درمانی اورژانس در ۴ رشته پایه محروم بماند. در صورتی که تنها یک بیمارستان فعال با بیش از ۶۰ تخت در شهر وجود دارد، این بیمارستان نیز مشمول الزامات فوق خواهد بود.

کلیه مراکز درمانی موظفند در تمام رشته هایی که در غیر ساعات اداری به ارائه خدمات می پردازند، لیست پزشک آنکال را تهیه نمایند و از طریق معاونت درمان به ستاد هدایت و اطلاع رسانی دانشگاه/ دانشکده در ابتدای هر ماه منعکس نمایند. در رشته هایی که فقط یک پزشک در بیمارستان مورد نظر فعال است، می توان از پزشکان سایر بیمارستان ها یا پزشکان آزاد برای تکمیل پوشش آنکالی استفاده نمود.

در صورت عدم امکان استفاده از پزشکان در رشته های یکسان برای تکمیل برنامه آنکالی در رشته مورد نظر، می توان پس از طرح و تایید در کارگروه راهبردی خدمات اورژانس دانشگاه، از پزشکان رشته مشابه به منظور برقراری پوشش کامل شبانه روزی برای خدمات اورژانس استفاده نمود. به عنوان مثال می توان از پزشک جراح عمومی برای تکمیل پوشش خدمات اورژانس در رشته اورولوژی و یا از پزشک متخصص داخلی برای تکمیل پوشش خدمات اورژانس کاردیولوژی و نورولوژی استفاده نمود.

تنظیم برنامه آنکالی به صورت متوالی بیش از ۴۸ ساعت برای یک نفر فقط با تایید معاونت درمان برای بیمارستان های درمانی و تایید ریاست دانشکده پزشکی برای بیمارستان های آموزشی درمانی میسر است و در غیر این صورت مشمول مشوق های آنکالی نمی گردد.

مدیران گروه / روسای بخش ها (سرویس هر رشته) موظفند برای زمان ساعت اداری ۸ صبح تا ۱۴، برای بخش اورژانس؛ برنامه پزشکان را به صورت ماهانه تنظیم نموده و به اطلاع بخش و معاونت درمان برسانند. و پزشک مذکور می بایست حتما تا ساعت ۱۴ همان روز بیمار را ویزیت نماید.

یک پزشک به صورت همزمان نمی تواند در دو بیمارستان آنکال باشد.

نظارت بر نحوه کنترل ورود و خروج و حضور مستمر پزشکان آنکال بر اساس اطلاعات تایمکس ضروری می باشد.

نحوه محاسبه ساعات و پرداخت آنکالی:

حداکثر تعداد آنکالی برای یک نفر برابر ۱۵ شب در ماه (یک روز در میان) می باشد. برنامه آنکالی پزشکان در ایام غیر تعطیل از ساعت ۱۴ لغایت ۸ صبح روز آتی و در ایام تعطیل در قالب ۲۴ ساعته و از ۸ صبح تا ۸ صبح روز بعد اجرا می گردد. تعیین مسئول پاسخگویی در ساعات اداری، به عهده رییس بخش سرویس های تخصصی می باشد.

ساعت کار موظف پزشکان غیر هیات علمی به استناد ماده ۸۷ آیین نامه اداری استخدامی کارکنان غیر هیات علمی ۴۴ ساعت در هفته و در صورت تمام وقت جغرافیایی بودن ۵۴ ساعت در هفته است.

ساعت کار موظف پزشکان هیات علمی تمام وقت جغرافیایی به استناد ماده ۳ آیین نامه اداری و استخدامی اعضای هیات علمی ۵۴ ساعت در هفته و ساعت کار پزشکان هیات علمی غیر تمام وقت جغرافیایی به استناد ماده ۴ آیین نامه مذکور ۴۰ ساعت در هفته می باشد.

به ازای هر چهار ساعت آنکالی یک ساعت کاری به عنوان ساعت کار موظف (معادل) محاسبه می گردد. در هر صورت مجموع ساعات محاسبه شده، از ۶۰ ساعت بیشتر نمی باشد.

چنانچه پزشک در ساعات آنکالی در مرکز حضور یافت، مدت حضور ایشان (طبق برنامه حضور و غیاب) به عنوان ساعت موظف محاسبه می گردد.

در صورتی که مجموع ساعات موظفی و ساعات کار محاسبه شده آنکالی (معادل)، بیشتر از ساعات موظفی آن ماه باشد، حق الزحمه آنکالی با شرایط ذیل تعلق می گیرد:

ساعت کار اضافی = ساعت موظفی کارکنان پزشک در آن ماه - (ساعت کار محاسبه شده آنکالی (معادل) + ساعت موظفی پزشک)

حق الزحمه آنکال = مبلغ ساعت کار اضافی $\times k$

در فرمول فوق ضریب k همه ساله توسط معاونت درمان وزارت بهداشت اعلام می گردد.

تبصره: هیئت رئیسه دانشگاه/ دانشکده ها می توانند این ضریب را برای شهر یا بیمارستان خاصی به منظور ایجاد جاذبه خدمتی با توجه به درجه نیاز، محرومیت منطقه، شرایط محیط کار و مصالح استان ها حداکثر تا دو برابر افزایش دهند.

برای پزشکانی که حسب ضرورت بدون رابطه استخدامی (رسمی، پیمانی و ضریب k و...) به صورت آنکالی ارائه خدمت می نمایند، قرارداد خرید خدمت منعقد می گردد و معادل سایر پزشکان در همان شهرستان حق الزحمه آنکالی محاسبه و پرداخت می گردد.

حق الزحمه آنکالی از محل درآمدهای اختصاصی بیمارستان ها پرداخت می گردد.

اجرا، نظارت و کنترل

مسئولیت حسن اجرای دستورالعمل حاضر و نظارت بر نحوه اجرای فعالیت ها و عملکرد مراکز درمانی، بر عهده رییس محترم دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی می باشد.